

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemise ELi tegevuskava läbivaatamine““

(COM(2022) 581 final)

(2023/C 184/14)

Raportöör: **Özlem YILDIRIM**

Kaasraportöör: **Cillian LOHAN**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Komisjon, 25.11.2022
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav sektsioon	põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	9.3.2023
Vastuvõtmine täiskogus	22.3.2023
Täiskogu istungjärk nr	577
Hääletuse tulemus	
(poolt/vastu/erapooletuid)	152/0/1

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Lävivaadatud ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks sisaldab palju õigeid elemente, mis võivad muuta selle edukaks. Neli prioriteeti ja nende eesmärgid on hästi kavandatud ning kujutavad endast täiustust eelmise versiooniga võrreldes. Komitee on siiski mures vahendite pärast, mis eraldatakse kava rakendamiseks riiklikul tasandil, ning nende piisavuse pärast, sest ebapiisavate vahendite tõttu võib kava sarnaselt eelmise kavaga läbi kukkuda.

1.2. Komitee tunneb heameelt tõsiasi üle, et Euroopa Komisjon on kohustunud pakkuma piisavalt rahalisi ja inimressursse, et vähendada looduslike liikidega kauplemist, integreerides looduslike liikidega kauplemise ELi fondidesse, mis tegelevad (i) julgeoleku ja organiseeritud kuritegevusega, (ii) keskkonnaga ning (iii) rahvusvahelise koostöö/partnerlusega. Eelkõige peaks see olema järgmiste fondide prioriteet: EMPACT, Sisejulgeolekufond, programm LIFE, Interregi programm ning naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“.

1.3. Siiski on oluline leppida kokku, et nendest fondidest eraldataks teatav protsent täielikult eesmärgile vähendada looduslike liikidega kaubitsemist. See aitaks parandada tegevuskavaga seotud vastutavust. Liikmesriigid peaksid võtma kohustuse eraldada piisavalt rahalisi vahendeid oma riigis spetsialiseerunud töötajate väljakoolitamiseks, et võidelda looduslike liikidega kaubitsemise vastu. Osana tegevuskava rakendamisest riiklikul tasandil tuleks eraldatud vahenditest aru anda, neid tuleks jälgida ja hinnata. Ressursid peaksid hõlmama nii varustust kui ka töötajaid. Lisaks peaksid töötajatel olema kvaliteetsed töötingimused, täielikud kollektiivläbirääkimiste õigused ja arengut võimaldav karjäärstruktuur. See on võti parimate töötajate ligimeelitamiseks ja nende kõrge motivatsiooni säilitamiseks. Erilist tähelepanu tuleks pöörata tervise, heaolu ja isikliku turvalisusega seotud küsimustele.

1.4. Looduslike liikidega kaubitsemise vastane võitlus tuleks nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil integreerida kõigisse poliitikavaldkondadesse. Kõigile looduslike liikidega kaubitsemise ennetamises osalejatele tuleks tagada ühtne ja miinimumtasel andev koolitus ning suutlikkuse suurendamine kohandatud viisil sõltuvalt oskustest, mida on vaja eri valdkondades, kuhu looduslike liikidega kaubitsemine integreeritakse. Spetsialiseerunud üksusi või töötajaid tuleks välja koolitada prokuröride, kohtunike ja tolliametnike hulgas ning riiklikes CITESi asutustes ja politseiasutustes. Nad peaksid suutma looduslike liikidega seotud kuritegusid avastada, nendega seotud isikuid vahistada, nende eest süüdistusi esitada ja nende üle kohut mõista.

1.5. Kõigis liikmesriikides tuleks luua ühtsed struktuurid. Komitee soovitusel võiksid need olla asutustevahelised komiteed ja spetsialiseerunud üksused või töötajad, keda on koolitatud võitlema looduslike liikidega kaubitsemise vastu. Asutustevahelistesse komiteedesse kuuluksid looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemisele spetsialiseerunud üksuste

esindajad. Asutustevahelised komiteed oleksid eriti kasulikud, et konsulteerida ja korraldada liikmesriikides ühiseid uurimisi koos teiste asutustega, mis keskenduvad muule ebaseaduslikule tegevusele, nagu finants- ja küberkuriteod. Need on sageli seotud looduslike liikidega kaubitsemisega, sest organiseeritud kurjategijad saavad kasutada ja kasutavad oma muud liiki kuritegudeks (nt uimastikaubandus ja rahapesu) loodud kanaleid elusloodustoodete salakaubaveoks. Sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonnaga tuleks luua spetsiaalsed suhtlus- ja koostöökanalid.

1.6. Hoosuskohustuse kehtestamine ELis kauplevatele ettevõtjatele – ambitsioonika ettevõtete kestlikkusega seotud hoosuskohustuse direktiivi kaudu – võib esmajoones motiveerida ettevõtjaid kestlikult saadud elusloodusega kaupleva ja hoida neid alustamast ebaseaduslikku tegevust ning aidata õiguskaitseasutustel kurjategijaid avastada.

1.7. Komitee arvates on oluline teha koostööd looduslike liikidega kauplemisega seotud ettevõtlussektoritega, et vähendada nõudlust elusloodustoodete järele ELis ja piirata nende toodete ebaseaduslikku importi. Tegevuskavas on ette nähtud korraldada looduslike liikidega kauplemise ELi täitevrühma temaatilisi koosolekuid asjaomaste ettevõtjate esindajate osalusel, et käsitleda konkreetseid küsimusi (nt traditsiooniline meditsiin, eksootilised lemmikloomad, luksuskaupade tööstus, jahiturism, puit, kalandus ja kalatoodetega kauplemine, transport, kullerfirmad ja veebikaubandus). Strateegia põhielemendiks peaksid siiski olema üldsusele suunatud kooskõlastatud teavituskampaaniad (mille eesmärk on eelkõige vähendada nõudlust). Ka kodanikuühiskonna organisatsioonid võiksid samuti etendada oma osa nõudluse vähendamisel, suurendades teadlikkust ja viies läbi nõudluse vähendamise kampaaniaid, mille sihtrühma moodustavad ELis ebaseaduslikke elusloodustoodeteid tarvivad kogukonnad.

1.8. Komitee kutsub komisjoni üles kaasama riiklikke ja riigiüleiseid õiguskaitseasutusi nende organiseeritud kuritegevust käsitleva kommunikatsiooni raames ohustatud liikidega kauplemise ennetamise ja selle eest vastutusele võtmise nähtavuse suurendamiseks. Seda tuleks teha nii asjaomaste asutuste alaliste kommunikatsioonivahendite kui ka ajutiste sihipäraste kampaaniate abil.

1.9. Lisaks on äärmiselt oluline, et Euroopa Komisjon looks selge ja ambitsioonika järelevalve- ja hindamismehhanismi, et jälgida tegevuskava rakendamist ning mõõta selle edenemist ja edukust. Seejuures tuleks arvesse võtta ELi välistegevust looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemisel (kooskõlas 4. prioriteediga).

2. Taust

2.1. Looduslike liikidega kaubitsemisest on saanud üks maailma tulusamaid organiseeritud kuritegevuse vorme, mille väärtus üle maailma on Euroopa Komisjoni hinnangul kuni 20 miljardit eurot aastas⁽¹⁾. Ebaseaduslik looduslike liikidega kauplemine on kogu maailmas viimastel aastatel hüppeliselt kasvanud, sest seda peetakse madala riskiga ja väga kasumlikuks tegevuseks.

2.2. Hoollimata looduslike liikide kaitset käsitlevast terviklikust õigusraamistikust on Euroopa Liit ebaseadusliku looduslike liikidega kauplemise oluline lõppturg ja transiidiplatvorm. ELi tähtsust ebaseaduslike elusloodustoodete turuna on üksikasjalikult kirjeldatud ulatuslike konfiskeerimiste aastaaruannetes, mille koostamist on Euroopa Komisjon nõudnud alates 2011. aastast igal aastal.

2.3. Euroopa Komisjon tunnistab, et EL on suur elusloodustoodete turg, ning on teinud enneolematuid jõupingutusi, et suurendada ettevõtjate, tarbijate ja üldsuse teadlikkust looduslike liikidega kaubitsemise iseärasustest ja ulatusest Euroopas. Selle tulemusena võttis Euroopa Komisjon 2016. aasta veebruaris vastu ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks,⁽²⁾ milles esitatakse terviklik kava, kuidas võidelda ELis looduslike liikidega kaubitsemise vastu ning tugevdada ELi rolli ülemaailmses võitluses selle ebaseadusliku tegevuse vastu. Kuigi tegevuskavaga õnnestus tuua looduslike liikidega kaubitsemine esile prioriteetse murekohana, on selle mõju nõudluse vähendamisele olnud väike. Organisatsioon TRAFFIC⁽³⁾ avaldas aruande,⁽⁴⁾ millesse koguti andmed kõigi 2018. aasta ohustatud liikidega kauplemise konventsiooni (CITES) alla kuulunud konfiskeerimiste kohta. Aruanne näitab, et nõudlus looduslike liikide järele ELis ei ole muutunud võrreldes 2011. aastaga, mil koguti esimesed andmed.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/environment/cites/infographics_en.htm

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/environment/cites/trafficking_en.htm

⁽³⁾ <https://www.traffic.org/>

⁽⁴⁾ <https://www.traffic.org/site/assets/files/12745/eu-seizures-report-2020-final-web.pdf>

2.4. Organisatsiooni TRAFFIC viimane aruanne konfiskeerimiste kohta 2020. aastal⁽⁵⁾ kajastab COVID-19 pandeemia mõju looduslike liikidega kaubitsemisele. Tõenäoliselt aitas kaubanduse vähenemine, mis tulenes omakorda COVID-19ga seotud häiretest lennutranspordis, kaubandustegevuse ja muudes kaupade transpordi või müügi sõlmpunktides, kaasa teatud konfiskeerimiste vähenemisele. 2020. aastal täheldati ELis kinnipidamiste märkimisväärset vähenemist, kuigi see ei näita tingimata muutusi nõudluses või ebaseaduslikus looduslike liikidega kauplemise dünaamikas.

2.5. Lisaks sellele, et EL on imporditurg, on ta ka teatavate ohustatud liikide, näiteks euroopa angerja (*Anguilla anguilla*) lähtepiirkond. Aastatel 2016–2017 vahistati 48 inimest ja konfiskeeriti 4 000 kg elusaid noori angerjaid väärtuses ligikaudu 4 miljonit eurot. Lisaks ei ole kõik Euroopasse ebaseaduslikult sisenevad looduslikud liigid suunatud Euroopa turgudele ning EL on sel juhul sageli vahepeatus. Tihti konfiskeerivad täitevasutused Aafrikast Aasiasse saadetavaid soomusloomi, merihobukesi, elevantiluid ja haiuimesid.

3. Üldised märkused

3.1. EL peab jääma valvaks ja mitmekordistama jõupingutusi looduslike liikidega kaubitsemise peatamiseks ja ümberpööramiseks. Lisaks sellele, et zoonootiliste haiguste edasikandumise ohu tõttu kujutab see tulus kaubandus endast ohtu inimeste tervisele, kahjustab see otseselt ka ELi poliitikat, mille eesmärk on toetada kestlikku arengut kogu maailmas, eelkõige kestliku arengu eesmärke, mis on seotud ülemaailmse elurikkuse ja ökosüsteemide kaitsmisega,⁽⁶⁾ ning jõupingutusi hea valitsemistava tugevdamiseks ja ebavõrdsuse vähendamiseks.

3.2. Praegune looduslike liikidega kaubitsemine ei vii mitte ainult paljusid liike (sh mõnd kultuslikku liiki) väljasuremise äärele, vaid takistab ka kestlikku majandusarengut⁽⁷⁾. Lühidalt öeldes tuleb ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks hästi rakendada, et täita ELi rahvusvahelisi keskkonnakokkuleppeid, eelkõige CITESi ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni. Komitee julgustab siiski Euroopa Komisjoni minema nendest rahvusvahelistest lepingutest kaugemale, et parandada looduslike liikide kaitset ELis ja vähendada looduslike liikidega kaubitsemist. Sellest saadav kasu ei avalduks mitte ainult ELis, vaid ka kogu maailmas. Looduslike liikidega kaubitsemine on üks peamisi elurikkuse vähenemise põhjuseid, mis lisaks paljude liikide väljasuremise põhjustamisele aitab kaasa kliimamuutustele, sest see õhutab ebaseaduslikku metsaraiet, ent puud on hädavajalikud süsinikdioksiidi säilitamiseks.

3.3. Sama oluline on asjaolu, et peame lõpetama rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse ja selle saatuslikud tagajärjed. UNEPi ja Interpoli aruande kohaselt on keskkonnakuritegude arv suurenenud 26 %⁽⁸⁾. Need hõlmavad looduslike liikidega kaubitsemist ning ohustavad rahu, julgeolekut ja õigusriiki. Sageli on need kombineeritud muude raskete kuritegudega, nagu korruptsioon, küber- ja finantskuriteod. Näiteks mõnes Aafrika piirkonnas ohustab looduslike liikidega kaubitsemine riiklikku julgeolekut. Siinkohal tuleb mainida ka tapmisi ja mõrvu, sest ohustatud liikide kaitsmise eest vastutavad inimesed seisavad silmitsi reaalse ohuga oma elule ja maksavad pühendumuse eest kõrget hinda. Sihtasutuse Thin Green Line Foundation andmetel hukkus aastatel 2009–2016 salaküttide käe läbi 595 pargivahti. Arengumaades tapeti veel sadu tundmatuid pargivahte, kelle surmast ei teatatud. 2017. aastal teatati enam kui 100 pargivahi surmast ja 2018. aasta paistab järgivat sama tendentsi, sest teatatakse peaaegu kahest surmajuhtumist nädalas⁽⁹⁾.

3.4. Komitee tunneb heameelt looduslike liikidega kaubitsemise vastase ELi tegevuskava läbivaatamise ja otsuse üle tuua looduslike liikidega kaubitsemine Euroopa Komisjoni tegevuse keskmesse. Komitee nõustub Euroopa Komisjoni hinnanguga eelmisele ELi tegevuskavale looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks, millest nähtub, et endiselt on suur probleem spetsialiseerunud töötajate, ressursside ja koolituse puudumine paljudes liikmesriikides ja kolmandates riikides. Samuti vajaks parandamist koostöö (i) ELi liikmesriikides; (ii) ELi liikmesriikide vahel; (iii) ELi liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel ning (iv) sidusrühmade ja kodanikuühiskonnaga. Lisaks tuleks rohkem ära teha digitaalse jälgitavuse ja asutuste digitaalse koostöö tagamiseks.

⁽⁵⁾ https://www.traffic.org/site/assets/files/17391/2020_eu_seizures_report_final.pdf

⁽⁶⁾ <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/biodiversityandecosystems>

⁽⁷⁾ Väljavõte Euroopa Komisjoni analüüsijäreldusest: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016SC0038>.

⁽⁸⁾ UNEP-INTERPOL Report: Value of Environmental Crime up 26%

⁽⁹⁾ <https://globalconservation.org/news/over-one-thousand-park-rangers-die-10-years-protecting-our-parks/>

3.5. Komitee tunneb heameelt asjaolu üle, et Euroopa Komisjon on sidunud keskkonnakuritegude direktiivi läbivaatamise ELi tegevuskavaga looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks. Komitee muretsseb siiski selle pärast, et keskkonnakuritegude direktiiv ei ole piisav, et kehtestada tõhusaid ja hoiatavaid karistusi looduslike liikidega kaubitsemise eest. Nõukogu võttis 9. detsembril 2022 vastu oma seisukoha selle toimiku kohta ja vähendas märkimisväärselt füüsiliste isikute karistusi, vähendades samal ajal ka juriidiliste isikute suhtes kohaldatavate karistuste ühtlustamise eesmärke. Nõukogu kavandatud tasemed on liiga madalad, et olla hoiatavad ja tõhusad. Trahvi ülemmäär ei tohiks olla väiksem kui 15 % juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest, mis on palju enam kui nõukogu vastu võetud 5 % või 3 %. Komitee arvates on ambitsioonikas keskkonnakuritegude direktiiv hädavajalik, et ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks osutuks edukaks.

4. Konkreetsed märkused

4.1. Tegevuskava arendamisel ja rakendamisel ELi ja riiklikul tasandil tuleks selgesõnaliselt viidata rikkumisest teatajatele ja teistele keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjatele kui asjaomastele sidusrühmadele, sest neil on keskne roll keskkonnaõiguse rikkumiste paljastamisel ja ennetamisel. Neid inimesi tuleks kaitsta ka hirmutamise või kohtuvaidluste eest, kui nad teatavad looduslike liikidega kaubitsemisest või abistavad uurimisi, nagu on praegu sätestatud keskkonnakuritegude direktiivis.

4.2. Komitee arvates on oluline teha koostööd looduslike liikidega kauplemisega seotud ettevõtlussektoritega, et vähendada nõudlust elusloodustoodete järele ELis ja piirata ebaseaduslikku looduslike liikidega kauplemist ning tagada, et looduslike liikidega kaubeldakse üksnes seaduslikult ja kestlikult. Tegevuskavas on ette nähtud korraldada looduslike liikidega kauplemise ELi täitevrühma temaatilisi koosolekuid asjaomaste ettevõtjate esindajate osalusel, et käsitleda konkreetseid küsimusi (nt traditsiooniline meditsiin, eksootilised lemmikloomad, luksuskaupade tööstus, jahiturism, puit, kalandus ja kalatoodetega kauplemine, transport, kullerfirmad ja veebikaubandus). Tegevuskavas ja selle rakendamisel tuleks paremini tunnustada ja kajastada kodanikuühiskonna organisatsioonide võimalikku rolli looduslike liikidega kaubitsemise vastase võitluse toetamisel (nt teadlikkuse suurendamine ja käitumisharjumuste muutmise kampaaniate korraldamine). Teavet, mida EL annab oma kodanikele elusloodustoodetega kauplemise ja nende kasutamise eeskirjade, ohtude ja tagajärgede kohta, ei levitata laiialdaselt. Samas on kogu ELis laialt levinud teave traditsioonilise meditsiini (mille puhul kasutatakse ravimiseks looduslike looma- ja taimeliikide osi ja derivaate) tavade kohta ja selle kasutamine. Need tavad kätkevad endas riske kasutajatele (kuna mõne ravivahendi kasulikkus ei ole teaduslikult tõestatud) ning saatuslikke tagajärgi püütavatele ja kaubeldavatele looduslikele liikidele (kiirendades nende väljasuremist). Ulatuslikuma ennetusega sellel konkreetsel teemal võiks EL vähendada igal aastal elusloodustoodetega kauplemist kuni 30 %, sest see arv vastab ELis meditsiiniliseks kasutamiseks mõeldud konfiskeeritud elusloodustoodete määrale⁽¹⁰⁾. Sellega seoses võiks komitee ja õiguskaitsesutused kaasata ka avalike kampaaniate väljatöötamisse, et suurendada teadlikkust probleemist.

4.3. Selge vastutuse määramisele meetmete rakendamiseks riiklikul tasandil ja koordineerimise tagamisele asjaomaste osalejate vahel soovib komitee läheneda kõigis liikmesriikides ühtselt. Koordineerimise tagamiseks tegevuskavas mainitud võimaluste pakkumine (näiteks i) asutustevaheliste komiteede loomise või vastastikuse mõistmise memorandumite sõlmimise kaudu; ii) riiklike tegevuskavade vastuvõtmisega või iii) riigi kontaktasutuse määramise kaudu) tekitab ebakindlust, sest liikmesriigid otsustavad erinevate võimaluste kasuks. Tegevuskava rakendamisele aitab kaasa see, kui arendada riiklikul tasandil asutustevahelisi komiteesid, millest igaiue jaoks määratakse kontaktasutus.

4.4. On äärmiselt oluline, et neid asutustevahelisi komiteesid ja spetsialiseerunud töötajaid või üksusi koolitataks ühtselt kõigis 27 liikmesriigis. See hõlbustab koostööd liikmesriikide sees ja vahel, sest töötajad reageerivad, uurivad ja esitavad süüdistusi samal viisil. Asjaolu, et igal asutustevahelisel komiteel on kontaktasutus, parandab ka koostööd ja koordineerimist liikmesriikide vahel ja kolmandate riikidega väljaspool ELi. Kontaktasutuse olemasolu parandab koostööd, sest see lihtsustab ja kiirendab liikmesriikide asutustevahelistel komiteedel ja spetsialiseerunud töötajatel üksteisega ühenduse võtmist, eriti kui piiriülese kaubanduse tõttu tekib selleks kiire vajadus. Kontaktasutused võiksid muuta liikmesriikide koostöö paindlikumaks, sest kaht riiki puudutavate kohalikuma ulatusega juhtumite puhul ei sõltutaks rahvusvahelistest organitest, nt Europolist. Need rühmad võivad aga olla ohus ja muutuda organiseeritud kurjategevuse sihtmärgiks. Üksikasjalik teave kontaktasutuste kohta peaks piirduma õiguskaitsesutuste ja õigusasutuste ringiga, et kaitsta töötajate identiteeti.

⁽¹⁰⁾ Nõukogu kiitis heaks keskkonnakuritegude direktiivi käsitlevad läbirääkimisvolitused – nõukogu (europa.eu).

4.5. Looduslike liikidega kaubitsemise vastase ELi tegevuskava rakendamise kohta teatasid ELi liikmesriigid, et vahendite ja töötajate vähesuse tõttu on neil raske operatsioone ellu viia. Seetõttu on oluline tagada, et liikmesriigid kohustuksid eraldama piisavalt vahendeid uue ELi tegevuskava rakendamiseks riiklikul tasandil. Ressursid on olulised ka töötajatele inimväärsete töötingimuste võimaldamiseks.

4.6. Tekstis tuleks selgesõnaliselt märkida, et liikmesriigid kohustuvad eraldama piisavalt rahalisi vahendeid spetsialiseerunud töötajate väljakoolitamiseks oma riigis, et võidelda looduslike liikidega kaubitsemise vastu. Osana tegevuskava rakendamisest riiklikul tasandil tuleks eraldatud vahenditest aru anda, neid tuleks jälgida ja hinnata. Ressursid peaksid hõlmama mitte ainult töötajaid, vaid ka varustust. Lisaks peaksid töötajatel olema kvaliteetsed töötingimused, täielikud kollektiivläbirääkimiste õigused ja arengut võimaldav karjäärstruktuur. See on võti parimate töötajate ligimeelitamiseks ja kõrge motivatsiooni säilitamiseks. Erilist tähelepanu tuleks pöörata tervise, heaolu ja isikliku turvalisusega seotud küsimustele. Tuleks korraldada ühtne koolitus kõigile looduslike liikidega kaubitsemise ennetamises osalejatele ning luua kõigis liikmesriikides ühtsed struktuurid – komitee soovitusel kohaselt asutustevahelised komiteed ja spetsialiseerunud üksused või töötajad, keda on koolitatud võitlema looduslike liikidega kaubitsemise vastu.

4.7. Tegevuskavas rõhutatakse rolli, mida täidavad eri rahvusvahelised asutused ja algatused, näiteks EMPACT, mis on valdkondade- ja asutustevahelise operatiivkoostöö juhtvahend organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks ELi tasandil. EMPACT võiks olla peamine looduslike liikidega kaubitsemise vastase ELi tegevuskava rakendamise vahend. Näiteks võiks EMPACT korraldada ühtsel viisil koolitusi kõigi liikmesriikide asutustevahelistele komiteedele ja spetsialiseerunud töötajatele.

4.8. ELi looduslike liikidega kaubitsemise vastane tegevuskava peaks hõlmama ebaseadusliku jahipidamise (eriti seoses trofeedega) ärahoidmist. Näiteks Karpaatides kütitakse ebaseaduslikult karusid, ent salaküttidele määratakse väikesed karistused, mis ei ole piisavalt hoiatavad.

4.9. Komitee on nõus soovitusel, et EMPACT koordineeriks korrapäraseid ühisoperatsioone, mis hõlmavad piiriülest koostööd ELi liikmesriikide, Euroopa Komisjoni (OLAF) ja asjaomaste ELi asutuste, näiteks Eurojusti, Frontexi, Europoli ning Euroopa Kalanduskontrolli Ametiga. Veel kord: tõhusa koostöö tagamiseks on oluline, et ressursside eraldamine riiklikul tasandil oleks asjakohane.

4.10. Pidades silmas looduslike liikidega kaubitsemise vastaseid meetmeid toetavaid kaubanduspoliitika meetmeid ja vahendeid, kiidab komitee heaks ettepaneku lisada tulevastesse vabakaubanduslepingutesse ambitsioonikad kohustused looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks. Sellest siiski ei piisa looduslike liikidega kaubitsemise piiramiseks. ELi jõupingutused suurendada rahvusvahelise kaubanduse ja investeeringute võimalusi on kasutud ja kahjulikud, kui EL ei täida kiiresti õiguskaitstes esinevaid lünki. Sama eesmärki võivad täita ka digitaalsed tootepassid. Need võivad suurendada ülemaailmsete tarneahelate riskide jälgitavust ja läbipaistvust. Tootepassid aitavad kaasa ühistele rahvusvahelistele kontrollimehhanismidele ja jõustamisalastele jõupingutustele ning tagavad, et inimestel ja tarbijatel on ostetavate toodete kohta samal tasemel teave, olenemata nende päritolust.

Brüssel, 22. märts 2023

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Christa SCHWENG